

הממשלה סגרה את תימונע — והתושבים סגרו את אילת

מרבית הנוסעים בקו ארקיע אילת-תל אביב היו תיירים, קייטנים ישראלים או עובדי מיכרות הנחושת תימונע.

מדיניותו של משרד התיירות, אשר הייתה לראשונה כללית בענף הכלכלי החשוב ששמו תיירות, הקטינה בהרבה את מיספר הטיסים לאילת.

מצב הרוח הכללי בארץ, הפחד מפני העתיד ומחלילה של גורמי התיירות כי אילת הביאו להורדתם מהמטוסים של הטייסים הישראליים, אשר היו מצויים בתקופות מסוימות את העיר.

תושבי אילת עמדו בחודשים האחרונים המומים מול תופעות אלה. הם ראו כיצד עירם ואין תושבי אילת אשר אינו ניהן בלוקאל-טריטיטיוז עצום לגבי עירי, מתחילה להראות ניצנים ראשונים של גנויעה. סקנדינביות עירומות. את תוכניות הפיתוח כבר שכחו ממון. האופטימיסטים קיוו כי התיירות מסקנדינביה, אשר פרצה בעיקבות התרת טיסות-השכר לאילת, תציל את המצב. הריאליסטים ידעו כי התיירות הסקנדינבית היא תיירות זולה, ש אינה מוציאה כספים. המתגוררת במלונות בעלי דירוג נמוך או על שפת-הים. לכל היותר יביאו הסקנדינביות העירומות להעלות המוראל, הם היו מתבדחים.

השמועות על כוונת הממשלה לסגור את מיפעלי הנחושת בתימונע מהוות ענף אפור על ראשי האילתים מזה זמן רב. איש לא העלה על דעתו כי הממשלה תסגור את המפעלים. סתם ככה. "הם לא יעזו!" היתה התגובה האופיינית בעיר.

אולם הממשלה העזה, העזה, הקרוב לוודאי שתיטג בהמרה מהעזה זו. הממשלה יודעת, בדיוק כמו תושבי אילת עצמם, כי סגירת מיכרות תימונע, ללא הכנת תשתית כלכלית חברתית אחרת לעיר, היא גורדן מוות על אילת.

700 המישפחות של עובדי תימונע, כש-אלהים מצטרפות עוד מאות מישפחות המשרות אותם, הם חוט השדרה של אילת, בעיקר לאחר שמערכת התיירות הובמבטית שהוקמה, התמוטטה.

מכות קטנות, כמו החלטות רבות של הממשלה, נעשתה גם החלטה זו בפזיזות, אשר הביאה ועוד תביא להשתוללות-זעם של תושבי אילת.

הממשלה ידעה כי היא צודקת, מבחינת הכדאיות הכלכלית שבסגירת מיכרות הנחושת, וזה היה לה די. היא לא טרחה להכין אלטרנטיבה כלכלית, היא לא טרחה אפילו לשאול בעצת בני-אילת, למצוא עימם דרכי פיתרון או להסביר להם את החלטתה. התגובה על כך סגרו האילתים את עירם. יומיים אחרי שנערכה בה חגיגת תיירות סטגננית (ראה להלן).

התוצאה תהיה רק אחת: הממשלה, שי תיבהל מהמרד האזרחי באילת תיטג, אבל לא לגמרי ימצאו דרכי-ביניים יקרות להשקיע ולפטר. אילתורים תחת לחץ, ש מטרם למצוא חן ולצאת בכבוד, מהם יסבלו שני הצדדים: הממשלה, אשר תמשיך לשלם עוד חודשים, ואולי שנים, את הפסדי תימונע — והעיר אילת, אשר איבדה הזדמנות לאירגון כלכלי וחברתי מחדש, ואשר המכה שניחתה עליה תחלף במכות קטנות, פחות מכאיבות, אך בעלי אותה תוצאה סופית.

מדיניות

איך לשבת על קרניים

חיזו בינואר יהווה

תמרוץ בדרך המדינה:

חיום בו תוציא

את עצמה ממישפחת העמים

לפי הנדרה קלאסית, מטרחה של הרי איסטרטגיה היא להושיב את האוייב, על קרני דילמה. כלומר: ליצור מצב שבו יש לאוייב הבחירה בין שתי אפשרויות, אשר כל אחת מהן רעה בשבילו. ממשלת ישראל הצליחה להושיב את (חמשך בעמוד 28)

המאמץ האחרון של דיין

לחזור אל הבמה הפוליטית

נמר

של נייר

מסתער

על רבין

הממשלה יצחק רבין. פירוש האיות ל- כיוון זה היה: "היוהרה! מאחוריך!" או במילים אחרות: משה דיין מתכנן לצאת לקרב על ראשות-הממשלה, תוך תקיפה מהאגף ולא באמצעות המפלגה. הוא מתכנן מערכה שיטתית ויוזמה על דעת-הקהל במדינה במגמה להפיל את ממשלתו של יצחק רבין ולרשת את מקומו.

כפי שהסתבר השבוע, האיות בכיוון הזה לא נקלט כלל. כמה מעוזיו הקרוי בים של ראש-הממשלה, המסייעים לו לבנות את תדמיתו הציבורית, יעצו לו להתעלם מהתופעה ולא לייחס לה חשיבות. הרי כאלה שטענו כי אם יטייעו לדין בתוכניתו החדשה — יאפשרו לעצמם לפקח על מעשיו. אחרים הסבירו לרבין בביטול: דיין בין כה וכה אינו יכול להצליח בדרך הזו. זו תהיה קבורתו, המחול האחרון שלו.

לא היתה טעות גדולה יותר מאשר להתיר ייחס בצורה זו לצעדו של משה דיין.

מכשיר להתקפה

על רבין

אם בגלל בו עורכי עיתונים אחרים כבר עומדים על סף פרישה לגימלאות, בחר משה דיין בן 60 לפתוח בקאריירה חדשה בחייה, לא היה זה רק כדי למצוא לעצמו תעסוקה לשעות הפנאי.

ניסיון ההיתממות וההתחשדות של דיין, כאשר נתפס עם מכנסים מורדות, כאילו אינו מבין על מה המהומה והוא בסך הכל נענה להצעה של אנשי-עסקים מחפשי רווחים לכתוב מאמרים ראשיים בעיתונם — אומר דרשני. משה דיין אינו זקוק לבמה כדי לבטא את דעותיו. מצד אחד ידועות דעותיו ומוכרות, ואין בהם כדי להפתיע.

מצד שני, למרות זוהר שיהוה, דיין מוכיח את העתונים בישראל, שרובם כיום השפעת חוגי הימין, להתחרות זה בזה כדי לפרסם כל מילה היוצאת מפיו. מבלי להתיר ייחס אם יש בה עניין או לא.

קשה להאמין שבשלב זה של חייו החליט דיין להפוך להוגה-דעות. אם הסכים להתיר ייצב בראש הרפתקה מיסחרית שסיכוייה לוטים בערפל, הרי זה רק מפני שיש לו אינטרס אישי ופוליטי בכך. עיתוי הרי הופעה של העתון המיועד מצביע על אינטרס זה. הוא מיועד להתחיל להופיע בפרוס שנת בחירות בישראל, מתוך מגמה ברורה להוות גורם אלקטוראלי.

גם מינוי סופרו המדיני של דבר, חגי אשד, כעורכו בפועל של העתון מצביע על כך שאין הוא אמור להיות סתם עתון חדשות נוסף. חגי אשד הוא בן-ביתו של משה דיין עוד מתקופת העסקה-ביי. מבחינה זו אין כל ספק מה מיועד להיות העתון החדש: מכשיר להתקפת מחץ על שילטונו של יצחק רבין, שמשם דיין מגדיר אותו בשיחות פרטיות כ"אסון למדינה" ומכנה אותו בליגלוג בתואר "הילד". הוא אמור לתת בידי דיין את הנשק בקרב האחרון של חייו הפוליטיים.

ברור שמשם דיין לא היה הולך על עניין מעין זה מבלי לורא שיש לו מירב הסיכויים להצליח.

פירוש הדבר הוא כסף, הרבה כסף. במדינת-ישראל שמאז הקמתה לא הצליחה להתבסס בה אף עתון-יומי חדש, למרות כל הניסיונות שנעשו, הוצאת עתון היא הרפתקה פיננסית רחבת מימדים. כדי להבטיח סיכוי-יחסי, ולא רק לזמן מוגבל לעתון חדש, יש צורך במיליונים רבים, העלולים לחלוף עם הרוח. כיוון שברור לחלוטין שהעתונים הקיימים לא ישיבו בי-חיבוקידיים מול ניסיון חדש לפלוש ל-רחבה המחייה שלהם, דרושים אמצעים מלאים וזעבר לאלה הנדרשים להקמת מערכת והדפסת עתון.

רק פתי יאמין שמשם דיין, שהוא מיליונר בזכות עצמו, ישיקו אגורה אחת מכספו במימון הרפתקה הפוליטית שלו. אפשר להאשים את דיין בהרבה האשמות, אבל לא בכך שהוא מהפכן או טיפש.

גם הגירסה שנפוצה השבוע, כאילו מקורות המימון האמריקאיים החזאים שייעמדו לרשות עתונו של דיין, קשורים בטי.אי.אי — סוכנות-הביטחון האמריקאית, אין להם אחיזה. אומנם ידוע כי הטי.אי.אי, מקים עתונים ברחבי העולם ומסייע במימון עתונים אחרים כדי שתהיה לו אחיזה בחיים הפוליטיים הפנימיים. למרות שדיין עשוי

אז זה שם ייקרא לעתון החדש "שמש דיין עומד להיתמנות כ" עורכו הראשי?" שאלה ההלצה שפשטה השבוע בחוגי העתונות. והתשובה היתה: "דיין אמת".

הלצה יכולה היתה להפוך להצעה. כיוון שלעתון אשר דיין מיועד להיות עורכו אין עדיין שם. לא רק שם אין לו. אין לו עדיין כלום. לא מערכת ולא תבנית, לא מרעז הופעה קבוע וממילא גם לא קן מערכת מגובש. התוכנית להוצאת העתון נחשפה בעודה בחיתוליה.

מבחינה זו פוצץ השבוע מעריב, שפרסם לראשונה את הידיעה, סקופ חשוב. אין זה מקובל בעתונות הישראלית שעיתונים מבשרים בקול תרועה גדולה על לידת עתון מיתחרה, ורחבי-הלב של בעלי ה-

השר הראשי אדום בעיניים

עתונים הקיימים אינו מגיע עד לידו כך. פירסום הידיעה על כוונתו של משה דיין להתייצב בראש עתון יומי חדש, היתה יותר מבחינת הדלקת אור אדום לשני כיוונים. הכיוון האחד היה לעבר משה דיין עצמו ופירושו היה: "היוהרה, צעדיך נש" מרים. איך יכול לעשות דבר כנגד הרי אינטרסים של העתונים הקיימים מבלי שיוודע על כך. ובתחום הזה לא יהיו סני-טימנטים". דיין הוכיח שאת הרמז הזה הוא קלט והבין. "כנראה שאזדקק לפרוטקשן מול שני עתוני-הערב, התבטא בחיזוק. איתות הסכנה השני היה לעבר ראש-

העורך הראשי ירוק במקצוע

להוות שוט לאיים באמצעותו על רבין, ניסיון מעין זה בישראל היה שקוף מדי. קרוב יותר להניח שמאחורי העתון המתוכנן ניצבים גורמים המנסים ל"שלב אינטרסים מיסחריים עם אינטרסים פוליטיים. שמתוהם של שני אנשים הקשור רים במיבצע, שכבר פורסמו, אינם חושפים את כל התמונה. השניים הם הפירסור מאי חגי בריכוכבא ואיש-העסקים עמי ברי און. בריכוכבא כבר ניכוחה פעם בעסקי עתונות, כאשר יחד עם הפירסומאי אליעזר זורבין, בעל משרד הפרסום דחק, ניסה להקים עתון-נישים בשיתוף עם מנהיג ה"פנתרים השחורים, שלום כהן. עמי בראון ייצג בזמנו בישראל את האינטרסים של בעל ההון היהודי-אמריקאי אייב פיינברג, שהקים את מיפעלי קוקה-קולה בישראל. עתה הוא עובד במיפעלי קוקה-קולה בארצות-הברית. אבל אלה הם רק חלק מהאנשים המסיתורים מאחורי התוכנית. האחרים, מטעם מים השמורים עמם, מסרבים להודות עם העניין, מכחישים בתוקף כל קשר עמו. מה שברור הוא שדמות מפתח נוספת ב"עתון החדש עומד להיות אלוף (מיל), מרדכי ("מוטי") הוד, מפקד חיל-האוויר לשעבר, ועוזרו המיוחד של דיין כשר-הביטחון לפני שסולק מתפקידו.

דפוס מפא"י בתמונה

יצרן פרשת העתון העומד לתופיע נעשה מר מדי ומוקדם מדי מבחינת היוזמים. הם לא הספיקו אפילו לחתום על הניירות המישפטיים של ההסכמים בניניהם. כאשר יסוכמו הצדדים המישפטיים והעיסקה תיחתם, עלולה להתגלות הפתעה נוספת. מרתקת לא פחות מעובדת מינויו של דיין כעורך ראשי. עשוי להתגלות אז כי הדפוס שיאפשר למשה דיין לצאת בהתמודדות נגד שילטונו של רבין, יהיה קשור בצורה ישירה או עקיפה עם דפוס מפא"י, שאנשי מפלגת העבודה הם בעלי המניות העיקריים שלו. דבר זה לא יכול היה להתרחש כל עוד היה פנחס ספיר בין החיים. מה שברור הוא שהגירסה שהועלתה השבוע, ודוקא על ידי דבר, עתונו הנוכחי של חגי אשד, כאילו עומד העתון החדש להוות כלי-מיבטא לגוש ימני חדש, שילכד גורמים ממשלה דיין ועד אריק שרון ועוד וייצמן — אינה אלא שטות מוחלטת. לא לשרון ולא לווייצמן אין כל כוונה להירתם למרכבה שאחז מטוסייה הוא דיין. המישחק הפעם הוא כולו של משה דיין, כדי לנסות להסתער על השילטון בפעם האחרונה. היה מוכן לתפור גם לנמר שלי-נייר, אלא שבמיקרה זה מוטב היה לרבין אילו לא התייחס אל הביטוי כאל מליצת-זילזול בלבד. מבלי משים כוול עלול לספק לדיין במו ידיו את הנשק למלחמה בעצמו.